

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

انتشارات، شماره ۲۰۸

پرونده نرهای شیری

تألیف

۱. بارتلت

ترجمه :

دکتر رضا ولی زاده

Bartelett, A

بارتلت، ا

پرورش بزهای شیری [بارتلت، ا] ترجمه رضا ولی زاده. - مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد،

۱۳۷۵.

۱۳۸ ص.: مصور. - (انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد؛ ۲۰۸).

(ISBN: 964-386-097-3)

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

Dairy Goat Production.

عنوان اصلی:

بنامه.

۱ بزها. ا. ولی زاده، رضا، مترجم. ب. عنوان.

SF ۳۸۳

۶۳۶/۳

انتشارات، شماره

پرورش بزهای شیری

تألیف

ا. بارتلت

ترجمه

دکتر رضا ولی زاده

وزیری، ۱۳۸ صفحه، ۱۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم، زمستان ۱۳۹۲

امور قتی و چاپ: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد

بها: ۳۵۰۰۰ ریال

ISBN: 964-386-097-3

شابک ۹۶۴-۳۸۶-۰۹۷-۳

فهرست مطالب

۱	درباره این کتاب
۳	مقدمه مترجم
۵	فصل اول - مقدمه ای بر پرورش بز
۵	۱-۱- مقدمه
۷	۱-۲- پراکندگی بز
۷	۱-۳- سیستمهای پرورش بز
۸	۱-۳-۱- چراغ گسترده
۸	۱-۳-۲- گله های فامیلی خانگی
۸	۱-۳-۳- پرورش متراکم تجارتنی
۸	۱-۴- دلایل نگهداری بز
۱۰	۱-۴-۱- اندازه گله
۱۰	۱-۴-۲- توانایی تولید مثل
۱۰	۱-۴-۳- سهولت مراقبت
۱۰	۱-۵- معایب نگهداری بز
۱۳	فصل دوم - نژادهای بزهای شیری و اصلاح نژاد
۱۳	۲-۱- مقدمه
۱۴	۲-۲- افزایش تولید، از طریق انتخاب و سیستم جفت گیری

- ۱۴ ۱-۲-۲- حذف
- ۱۴ ۳-۲-۲- انتخاب بزهای نر
- ۱۴ ۴-۲-۲- آمیخته گری
- ۱۵ ۳-۲- تفاوت‌های بین نژادها
- ۱۵ ۱-۲-۳- اندازه
- ۱۵ ۲-۲-۳- سازگاری با شرایط آب و هوایی
- ۱۵ ۳-۲-۳- توانایی تولید
- ۱۶ ۱-۲- شرح ده نژاد شیری بزرگ
- ۱۶ ۴-۲- بز آلپاین (انگلیسی)
- ۱۶ ۲-۲- تگلو نو بیان
- ۱۷ ۳-۲-۴- بز بوری
- ۱۸ ۴-۲-۴- بز
- ۱۸ ۵-۲-۴- بز سیاه
- ۱۸ ۶-۲-۴- بز بونسر
- ۱۹ ۷-۲-۴- بز دمشقی
- ۱۹ ۸-۲-۴- بز جامناپاری
- ۱۹ ۹-۲-۴- بز سانن
- ۲۱ ۱۰-۲-۴- بز نوگنبرگ
- ۲۱ ۵-۲- تفاوت‌های داخل یک نژاد : انتخاب بزهای مادر
- ۲۱ ۱-۲-۵- بدن
- ۲۱ ۲-۲-۵- پستان
- ۲۲ ۳-۲-۵- پاها
- ۲۲ ۴-۲-۵- صورت و دهان
- ۲۳ ۶-۲- انتخاب بزهای نر

۲۷ فصل سوم - جفت‌گیری، آبستنی و زایش

۲۷ ۱-۳- مقدمه

۲۸	۳-۲- جفت گیری
۲۸	۳-۲-۱- فراوانی فعلی
۲۸	۳-۲-۲- سن در اولین جفت گیری
۲۹	۳-۲-۳- جفت گیری بزهای ماده مستتر
۲۹	۳-۲-۴- نزادهای فصلی
۲۹	۳-۲-۵- تغذیه قبل از جفت گیری
۲۹	۳-۲-۶- علائم فعلی
۳۰	۳-۲-۷- زمان جفت گیری
۳۰	۳-۳- آبسی
۳۰	۳-۳-۱- علائم آبستی
۳۱	۳-۳-۲- علائم مستتر
۳۱	۳-۳-۳- علائم آبسی
۳۱	۳-۳-۴- تغذیه بزهای مستتر
۳۲	۳-۳-۵- مراقبت از علائم بزهای آبسی
۳۲	۳-۳-۶- آماده کردن محل زایش
۳۳	۳-۴- زایش
۳۳	۳-۴-۱- علائم نزدیکی زایش
۳۳	۳-۴-۲- زایش طبیعی
۳۴	۳-۴-۳- هنگامی که زایش نیاز به کمک دارد
۳۴	۳-۴-۴- کمک به بز در حال زایش
۳۷	۳-۴-۵- مراقبت از بزغاله های تازه متولد شده
۳۷	۳-۴-۶- جُفت
۴۰	۳-۴-۷- بزغاله های مُرده به دنیا آمده

فصل چهارم- شیر و شیردوشی

۴۳	۴-۱- مقدمه
۴۳	۴-۲- شیرواری و عوامل مؤثر بر تولید ، کدامند
۴۴	

۴۴	۱-۲-۴- نژاد
۴۴	۲-۲-۴- اندازه بدن
۴۴	۳-۲-۴- اندازه پستان
۴۵	۴-۲-۴- سن
۴۵	۵-۲-۴- خوراک
۴۵	۶-۲-۴- مرحله شیردهی
۴۵	۷-۲-۴- بهداشت
۴۶	۸-۲-۴- شوک
۴۶	۹-۲-۴- روش شیردوشی
۴۶	۳-۴-۴- روش شیردوشی
۴۶	۱-۴-۳-۴- ملاحظات شیردوشی
۴۶	۲-۳-۴- بهداشت شیر
۴۹	۳-۳-۴- قبل از شروع شیردوشی
۴۹	۴-۳-۴- روش شیردوشی با دست
۵۲	۵-۳-۴- شیر برای بزغاله‌ها - رسیدن مناسب
۵۲	۶-۳-۴- خلاصه فرآیند شیردوشی
۵۳	۷-۳-۴- خلاصه لوازم شیردوشی
۵۳	۸-۳-۴- سکوی شیردوشی
۵۴	۹-۳-۴- ماشین شیردوشی
۵۴	۱۰-۳-۴- نگهداری شیر

فصل پنجم - بزرگ کردن بزغاله

۵۹	۱-۵- مقدمه
۵۹	۲-۵- تغذیه بزغاله‌ها
۶۰	۱-۲-۵- آغاز
۶۰	۲-۲-۵- میزان شیر مصرفی
۶۱	۳-۲-۵- تغذیه با بطری

۶۱	۴-۲-۵- شیر خشک
۶۱	۵-۲-۵- خوراک جامد
۶۲	۶-۲-۵- از شیر گیری
۶۲	۳-۵- جایگاه بزغاله
۶۳	۴-۵- مواظبت مرتب از بزغاله ها
۶۳	۱-۴-۵- شاخها
۶۴	۲-۴-۵- پاها
۶۴	۳-۴-۵- اخته کردن
۶۴	۵-۵- مابرا تولید گوشت
۶۷	فصل ششم - تغذیه بزها
۶۷	۱-۶- مقدمه
۶۹	۲-۶- مواد سرشاخه ای
۷۰	۳-۶- مرتع
۷۰	۱-۳-۶- مراتع طبیعی
۷۲	۲-۳-۶- مراتع مصنوعی
۷۳	۳-۳-۶- نگهداری خوراکهای مرتعی
۷۵	۴-۳-۶- کودهای شیمیایی
۷۵	۵-۳-۶- چراي صفر
۷۶	۴-۶- خوراکهای حجیم دیگر
۷۶	۵-۶- مواد متراکم
۷۸	۶-۶- آب
۸۰	۷-۶- مواد معدنی
۸۳	فصل هفتم - جایگاه و کنترل بزها
۸۳	۱-۷- مقدمه
۸۴	۲-۷- احتیاجات عمومی

- ۸۵ ۷-۳- دو نمونه از طرحهای جایگاه بز
- ۸۵ ۷-۳-۱- جایگاه همسطح زمین
- ۸۶ ۷-۳-۲- جایگاه بلندتر از سطح زمین
- ۸۷ ۷-۴- مهار کردن
- ۸۹ ۷-۵- حصاربندی
- ۹۱ ۸-۱- بیماریها و مشکلات بهداشتی دیگر
- ۹۱ ۸-۱- مقدمه
- ۹۲ ۸-۱-۱- ورم
- ۹۲ ۸-۱-۱- علائم
- ۹۳ ۸-۱-۲- علت
- ۹۴ ۸-۱-۳- پیشگیری
- ۹۴ ۸-۱-۳-۴- معالجه
- ۹۵ ۸-۲- عفونت سُم
- ۹۵ ۸-۲-۱- علائم
- ۹۵ ۸-۲-۲- علت
- ۹۵ ۸-۲-۳- پیشگیری
- ۹۶ ۸-۲-۴- معالجه
- ۹۷ ۷-۴- بروسلوز
- ۹۷ ۸-۴-۱- علائم
- ۹۷ ۸-۴-۲- علت
- ۹۸ ۸-۴-۳- پیشگیری
- ۹۸ ۸-۴-۴- معالجه
- ۹۸ ۸-۴-۵- بروسلوز در انسان
- ۹۹ ۸-۵- انگلهای داخلی (کرمها)
- ۹۹ ۸-۵-۱- علائم
- ۱۰۰ ۸-۵-۲- علت

۱۰۱	۳-۵-۸- پیش گیری
۱۰۱	۴-۵-۸- معالجه
۱۰۱	۶-۸- انگلهای خارجی (حشرات ، کنه ها ، مایتها و غیره)
۱۰۱	۱-۶-۸- علانم
۱۰۲	۲-۶-۸- علت
۱۰۲	۳-۶-۸- پیش گیری و معالجه
۱۰۲	۷- مسمومیت
۱۰۲	۱-۷-۸- علانم
۱۰۲	۷- علت
۱۰۳	۷-۸- پیش گیری
۱۰۳	۴-۷-۸- معالجه
۱۰۳	۸-۸- نفخ
۱۰۳	۱-۸-۸- علانم
۱۰۳	۲-۸-۸- علت
۱۰۴	۳-۸-۸- پیش گیری
۱۰۴	۴-۸-۸- معالجه

۱۰۷	ضمیمه ۱- ضرایب تبدیل واحدهای اندازه گیری بین المللی و واحدهای انگلیسی
۱۰۹	ضمیمه ۲- خلاصه احتیاجات تغذیه ای بزها
۱۱۱	ضمیمه ۳- فرآورده های شیری
۱۱۷	ضمیمه ۴- ثبت رکوردها برای پرورش دهندگان بزهای شیری
۱۲۰	ضمیمه ۵- فرهنگ اصطلاحات تکنیکی

دربارهٔ این کتاب

این کتاب، برای کمک به دامداران خرد پای علاقه‌مند به پرورش بزهای شیری، و همچنین دامدارانی که در حال حاضر به تازگی به پرورش بزها علاقه‌مند شده‌اند، نوشته شده است. کتاب حاضر، اطلاعاتی و ضروری را برای ایجاد یک گلهٔ بز شیری فراهم می‌کند، و برای دامدارانی که از قبل اقدام به نگهداری گلهٔ بز شیری کرده‌اند نیز امکان توسعهٔ وسیعتر را شرح می‌دهد.

در مواردی، خواننده یک دامدار نیست، بلکه ممکن است دانشجوی کشاورزی، معلم یا مروج باشد. این کتاب به گروه‌های اشاره شده نیز کمک می‌کند تا پیام خودشان را به دامداران در زمینهٔ پرورش بز شیری، برسانند.

کتاب موجود، برای دامداران سراسر جهان نوشته شده است، بنابراین می‌تواند اطلاعات موردنیاز را در هر موقعیتی فراهم نماید. نژادهای بز و روشهای نگهداری آنها و در نتیجه احتیاجات و منابع دامداران از یک نقطه به نقطهٔ دیگر، متفاوت است. قبل از اتخاذ هر تصمیمی در خصوص پیشنهادات ویژهٔ این کتاب، باید شرایط بومی به دقت مورد مطالعه قرار گیرد.

در بسیاری از نقاط دنیا متخصصان منطقه‌ای پرورش بز وجود دارند. این گروه ممکن است دامداران یا کارشناسان دولتی باشند، که تجربیات بومی آنها بسیار با ارزش است. دانشجویان و دامداران علاقه‌مند، باید برای حصول یک شمای کلی از موضوع، با این گروه

دست اندرکار پرورش بز، گفتگو کنند.

برای کمک به خواننده در مطالعه هر قسمت علمی و منطقه ای مربوط به بز شیری، تعدادی طرحهای مطالعاتی درانتهای هر فصل داده شده است. خواننده می تواند این طرحها را به تنهایی یا به کمک دیگران و احتمالاً با راهنمایی یک معلم، انجام دهد.

سوالهای «مروری» نیز درانتهای هر فصل برای اطمینان از این که خواننده، کدام قسمتها را مطالعه کرده، داده شده است. جوابهای همه پرسشها، در فصل مربوطه پیدا خواهند شد. این سوالات می توانند، توسط معلمین، برای آزمایش معلومات دانشجویان نیز مورد استفاده قرار گیرند.

سرمایان که در رزی و خواروبار جهانی (FAO) هرگونه اظهار نظر و پیشنهادی را که شما ممکن است در رابطه با کتاب داشته باشید، با تشکر فراوان می پذیرد. لطفاً با آدرس زیر، تماس بگیرید.

The Chief Editor, FAO, Via Delle Terme di Caracalla, 00100 Rome, Italy.

سر دبیر این کتاب، ایان مک کالدر، بوده است. از همکار تکنیکی دکتر ا. مولم ریاست NIRD، سن. پتن. ب از مرکز آموزش MRC، ر. کی ریای متخصص پرورش دام در مناطق حاره ای، و خانم ویل کوک متخصص A.T.B. کشور انگلستان، تشکر و قدردانی می شود.

مقدمه مترجم

بز، به عنوان یکی از نسخ ارکنندگان اهلی، در نقاط مختلف دنیا پرورش داده می شود. این دام محصل اصلی متغی را تولید می کند. یکی از اهداف عمده پرورش دهندگان بز تولید شیر است. جش کوچک قدرت سازگاری زیاد، کم توقمی و مقاومت زیاد بز به بسیاری از بیماریها و شرائط نامساعد محیطی باعث گردیده تا نگهداری و پرورش این حیوان بویژه در شرائط روستایی و در سطح دامداران روستایی مورد توجه قرار گیرد.

پرورش انفرادی یا توأم بز با سایر نشخوارکنندگان ریزه گوسفند در کشور از قدیم الایام یک سنت بوده است، و به نظر می رسد شرائط آب و هوا و سطح بسیاری از نقاط کشور، فقر تولید مواد خوراکی مناسب و عدم توان مالی دامداران روستایی، بعهده داری گاو شیری توجه بیشتری را به پرورش اصولی بزها طلب می کند. در این رابطه شواهدی از راههای معروف و مناسب بزهای شیری در جهان و ایران، روشهای علمی انتخاب، اصلاح و پرورش آنها در سطح قابل درک برای عامه دست اندرکاران و پرورش دهندگان بز ضروری است.

کتاب حاضر در راستای تهیه اطلاعات مفید و مختصر برای علاقمندان به پرورش و نگهداری صحیح بز بویژه برای کشورهای جهان سوم توسط سازمان فائو تهیه شده است. به دلیل فقر منابع علمی در زمینه پرورش بز در کشور، کاربردی بودن بسیاری از مطالب کتاب در شرائط ایران باعث گردید تا این کتاب ترجمه شود. امیداست مورد استفاده دست اندرکاران علوم دامی کشور قرار گیرد.